

REFERAT Klima-, Miljø- og Planudvalget d. 12-08-2025

Mødedato   Tirsdag d. 12. august 2025 kl. 11:00

Mødested   Mødelokale 1.S.04

Mødedeltagere   Claus Leick, Andreas Tang-Brock, Peter Kjær, Tommas Leth, Torben
Wallner, Birte M. Andersen, Morten Møller

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Opfølgning på besøg på Entreprenøraftdelingen.....	4
El-ledbusser i Skanderborg - ny kontrakt.....	5
Reparation af bro på Rodelundvej ved Ry Mølle.....	6
Justering af Klimapuljen.....	8
Helhedsplan for Galten Midtby - vision og hovedgreb.....	11
Kommuneplantillæg 21-32 og Lokalplan 1209 - Nyt Galten Plejecenter - Høringssvar og endelig v...	13
Revision af vandløbsregulativer og vejledende kriterier for omklassificering af offentlige vandløb...	15
Spildevandsplan: Beslutning om miljømål.....	17
Status på skovrejsning.....	22
Status på indhegning af kommunale arealer til kogræsserlaug.....	25
Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan.....	27
Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan.....	28
Punkt fra udvalgsmedlem; Svartider på henvendelser.....	29
Punkt fra udvalgsmedlem; Om flagermus og VE-anlæg.....	30
Meddelelser.....	31
Evt.....	32
Underskriftsark; Godkendelse af beslutningsprotokol.....	33

Punkt 80: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-A00-81-21

Beslutning

Dagsordenen blev godkendt.

Punkt 81: Opfølgning på besøg på Entreprenørafdelingen

05.00.00-G01-36-25

Resumé

Med sagen følger Klima-, Miljø- og Planudvalget op på besøg på Entreprenørafdelingen.

Sagsfremstilling

Klima-, Miljø- og Planudvalget besøger Entreprenørafdelingen og har dialog med kontraktholderen på et temamøde den 12. august 2025, jf. temamødedagsorden.

Resten af Byrådet er inviteret med til besøget og dialogen.

Med sagen her følges op, om der er emner fra dialogen, der giver anledning til yderligere opfølgning.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at der følges op på besøget på Entreprenørafdelingen.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage oplæg og besøg til efterretning, og udtrykke tilfredshed med Entreprenørafdelingens arbejde
- at tage et emne om indretning af bom-/chikane-anlæg på cykelstier op i forbindelse med et punkt på et senere møde om grøn mobilitet.

Punkt 82: El-ledbusser i Skanderborg - ny kontrakt

13.05.22-Ø54-1-24

Resumé

Orientering om tildeling af buskontrakt om kørsel med el-ledbusser på rute 200, 309, 330 og 331.

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede 29. januar 2025 at godkende ombygning af busterminalen i Møllegade til betjening af to el-ledbusser på rute 200. Som en konsekvens af denne beslutning skal rute 309 og 330 have endestation ved Skanderborg Station fra juni 2026. Samtidig godkendte Byrådet, at der bliver etableret ladeplads ved Møllegade 29, så busserne kan oplades nær endestationen.

Midttrafik har modtaget tilbud og har tildelt kontrakten til Umove. Umove har afgivet et tilbud, hvor de ikke ønsker ladeplads ved Møllegade 29. Det betyder, at Umove selv sørger for opladning af deres busser i eget depot. Dermed falder behovet for etablering ved Møllegade 29 væk.

Den nødvendige tilpasning af busterminalen (længere busser) kan etableres, uden at der reduceres i antal parkeringspladser på arealet bag busterminalen.

Udover ombygning af busterminalen er der behov for at udvide og tilpasse 21 buslommer på ledbussernes ruter, da de længere busser kræver mere plads.

Når busserne sættes i drift fra slutningen af juni 2026, vil hovedparten af de kollektive busser, som kører i Skanderborg Kommune, være drevet med fossulfrie drivmidler, og dermed bidrage til opfyldelse af kommunens klimamål.

Økonomi

Som beskrevet i punktet i januar, så er det forventet, at Region Midtjylland dækker de afledte omkostninger ved at klargøre til drift med el-ledbusser. Konkret skal busterminalen og 21 buslommer på ruten ombygges til formålet.

På baggrund af et overslag på forventede udgifter for 2,75 mio. kr. har Regionen den 28. maj skriftligt tilkendegivet at ville dække dokumenterede udgifter op til dette beløb.

Administrationen har modtaget forventninger til Midttrafiks forventede budget for 2026 for de af Skanderborg Kommune finansierede ruter, som var med i udbuddet (107, 309, 311 og 330). Der bliver en stigning på ca. 230.000 kr. i 2026, og en helårseffekt i 2027 på ca. 460.000 kr. Det svarer til 6 % stigning. Stigningen dækkes indenfor det nuværende driftsbudget.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at orienteringen tages til efterretning
- at bede om en orientering om belægningsstal for rute 200 og øvrige busser mod Campus Skanderborg, herunder hvor på ruterne og på hvilke afgange, bussen er fyldt og ikke tager flere passager med.

Punkt 83: Reparation af bro på Rodelundvej ved Ry Mølle

05.03.06-G01-1-22

Resumé

Byrådet skal under dette punkt beslutte om reparation af fodgængerbroen på Rodelundvej ved Ry Mølle skal igangsættes, og om Byrådet vil bevilge midler til reparationen, og godkende finansiering fra kassebeholdningen.

Sagsfremstilling

I forbindelse med forberedelse af orientering til Klima-, Miljø- og Planudvalget om stand på broer og bygværker, har administrationen fået udarbejdet ekstra broeftersyn på udvalgte broer. Dette eftersyn har desværre vist, at bæreevnen i den vestlige side af broen på cykelstien på Rodelundvej ved Ry Mølle ikke længere er til stede, og dermed er der en risiko for, at den falder ned.

Med baggrund i anbefalinger fra rådgiveren er der opsat midlertidig afspærring af cykelstien. Denne afspærring bliver gjort mere varig, da der vil gå en rum tid, før broen kan reetableres. Man vil stadig kunne færdes på den østlige side af cykelstien, så cyklende og gående kommer til at deles om den begrænsede plads i perioden frem til, at reetablering af broen er gennemført.

Reetablering af broen kræver, at de to vestlige brofag skiftes helt ud, da de ikke kan reddes længere.

Såfremt der frigives midler til reparationen, vil dette blive igangsat snarest. Reparationen forventes afsluttet i 2025.

Der har været fremsat budgetønske om renovering af broen i forbindelse med tidligere budgetforhandlinger. Klima-, Miljø- og Planudvalget får i løbet af efteråret en status på øvrige, potentielt udfordrede broer og bygværker.

I bilag 1 er vist tilstandsrapporten fra rådgiveren.

Økonomi

Reparationen af broen er af rådgiver budgetsat til 1,95 mio. kr., og dertil kommer afspærringsmateriel og yderligere uforudsete udgifter, da der ikke er indhentet konkrete tilbud endnu. Derfor ønskes bevilget et beløb til reparationen på 2,2 mio. kr.

Dialog og høring

-

Forudgående beslutninger

Beslutning fra Direktionen, den 8. august 2025, punkt 142:

Direktionen vedtog

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Klima-, Plan- og Miljøudvalget, Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at der bevilges 2,2 mio. kr. i 2025 til reparation af broen
- at beløbet finansieres af kassebeholdningen.

Sagen fremsendes til Klima-, Miljø- og Planudvalget, Økonomi- og Erhvervsudvalget og til Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og til Byrådet.

Bilag

Tilstandsvurdering af stibro v. Ry

Punkt 84: Justering af Klimapuljen

00.16.00-G01-1-25

Resumé

På mødet den 3. juni 2025 i Klima-, Miljø- og Planudvalget blev det foreslået at reservere 100.000 kr. af de årlige 500.000 kr. i den borgerrettede Klimapulje til en minipulje med løbende ansøgningsfrist, hvor interessenter let og hurtigt kan søge op til 10.000 kr. til aktiviteter, der fremmer klimavenlige fællesskaber, og hvor ansøgningerne behandles administrativt (dvs. uden Det Grønne Panel). Udvalget besluttede at anmode om et justeret oplæg, der konkretiserer kriterierne for tildeling af støtte til miniprojekter med klimaeffekt. Et sådant oplæg følger nederst i denne sagsindstilling.

Sagsfremstilling

For at understøtte indfrielsen af klimapolitikkenes målsætninger har Byrådet afsat 500.000 kr. årligt til klima- og ressourceinitiativer foreslået af borgergrupper, erhvervslivet eller kommunale institutioner og kontraktholdere.

Klimapuljen har én årlig ansøgningsfrist, og der er de sidste fem år blevet uddelt midler til 3-12 projekter om året. Ingen år har det været muligt at bruge det fulde beløb på 500.000 kr., så puljen kunne sagtens komme flere ansøgere til gode. Selv ikke i år, hvor vi kom op på 21 ansøgninger og 12 bevilgede projekter, blev alle pengene brugt.

Brøndby Kommune har for nylig oprettet en tilsvarende klimapulje, hvis formål er at støtte borgere i Brøndby Kommune i at skabe en mere klimavenlig livsstil gennem lokale aktiviteter. Udgangspunktet er, at man gerne vil understøtte klimavenlige fællesskaber som drivkraft for en bredere omstilling i samfundet. Puljen kan derfor søges til aktiviteter indenfor klimavenlig omstilling, der fremmer dialog og fællesskab. Puljen har løbende ansøgningsfrist, og ansøgere får typisk svar indenfor 10 dage. Til gengæld kan man kun søge op til 10.000 kr. pr. projekt.

Brøndby Kommunes erfaringer indtil videre er, at der har været stor søgning til puljen, og at de har tildelt midler til gode og meningsfulde fællesskabs- og omstillingsprojekter. Herunder fælles træplantning, repair-caféer og oplysningsprojekter. Det har vist sig at være en forholdsvis simpel måde for kommunen at understøtte og bakke op om de klimavenlige initiativer, der foregår i kommunen – og for forholdsvist små midler. Brøndby har også erfaret, at aktiviteterne støttet af puljen har fået flere til at melde sig ind i grønne nabofællesskaber. [Se mere om Brøndbys klimapulje her.](#)

CO₂-mæssigt viser forskning, at aktive deltagere i "grønne" fællesskaber i gennemsnit udleder 30 % mindre CO₂ end andre danskere (og i øvrigt har en højere livstilfredshed end den mest forbrugende fjerdedel af danskerne) (Se Maria Toft: ["Vil du leve længere, sjovere, sundere og bedre", Almenr 2023 Ny forskning viser sammenhæng mellem fællesskab og klimaaftryk | Information](#)). Så selv om de enkelte mindre projekter ikke nødvendigvis har den store CO₂-effekt isoleret set, er de en vigtig mekanisme i at understøtte handling sammen i klimavenlige fællesskaber bredt.

Inspireret af Brøndby Kommunes klimapulje foreslås derfor følgende justeringer til Skanderborg Kommunes borgerrettede Klimapulje:

- 100.000 kr. af de årlige 500.000 kr. reserveres til mindre projekter på op til 10.000 kr.
- Miniprojekterne kan søges hvert år fra 1. januar, og der er løbende ansøgningsfrist, indtil de 100.000 kr. er brugt op.
- Eventuelle resterende midler fra den store ansøgningsrunde kan efterfølgende også søges til mindre projekter. Dette kunne gælde allerede fra 2025.
- Ansøgningerne vurderes administrativt for hurtig betjening (dvs. uden inddragelse af Det Grønne Panel).
- Fokus for de mindre projekter er primært på at skabe fællesskab og dialog omkring klimakrisen. Det vil sige, at man kan søge til dialogskabende aktiviteter (og f.eks. ikke bare til ting). Aktiviteten kan være med til enten at skabe klimavenlige fællesskaber eller understøtte de eksisterende. Det vil sige, at projekterne skal understøtte aktiviteter, hvor man taler om og handler på klimakrisen sammen. Om det så er repair-caféer, klimaoplysning eller noget helt andet.
- Ligeledes inspireret af Brøndby Kommunes klimapulje foreslås følgende kriterie til projekter, der ikke kan støttes (gældende for hele puljen): Projekter med kommerciel vinding for enkelte virksomheder eller økonomisk gevinst for individer.

Det indstilles derudover til udvalget at drøfte, om rammen for, hvad der kan søges op til 10.000 kr. til, skal udvides til også at gælde bredere indenfor grøn omstilling, dvs. at eksempelvis biodiversitetsprojekter også vil kunne støttes, så længe projektet fremmer dialog og grønne fællesskaber bredt jf. disse fællesskabers CO₂-effekt i deltagerens livsstil, som beskrevet i forskningen ovenfor.

Konkretiseringer ift. forrige møde i Klima-, Miljø- og Planudvalget

Beløb op til 10.000 kr. kan søges af samme målgruppe som resten af puljen, dvs. borgergrupper, foreninger, institutioner og virksomheder. Enkeltpersoner (eller enkeltpersonsvirksomheder) kan ikke søge støtte.

Kriterier for, hvad der kan støttes og ikke støttes, er de samme som for resten af puljen med enkelte undtagelser, nemlig at projekterne skal fokusere på at handle sammen i fællesskaber. Se de samlede kriterier for Klimapuljen i bilaget.

Eksempler på projekter, der ville kunne søges løbende op til 10.000 kr.:

- Aktiviteter med genbrug (f.eks. byttemarked)
- Aktiviteter med upcycling (f.eks. repair-café)
- Aktiviteter, der optager CO₂ (f.eks. plante træer)
- Aktiviteter, der fremmer klimavenlig mad (f.eks. workshop med fokus på at lave klimavenlig mad)
- Grøn mobilitet (f.eks. ”Drop bilen og snup cyklen”-events)
- Indsamling af affald.

Der kan ikke søges til:

- Initiativer, der ikke understøtter CO₂ reduktion og reduceret ressourceforbrug.
- Fællesspisninger eller andre aktiviteter, der foregår i forvejen og ikke er et nyt initiativ.

Den årlige ansøgningsfrist for projekter over 10.000 kr. bevares med samme procedurer og kriterier som hidtil, hvor klimapuljens grønne panel bestemmer, hvilke projekter, der skal have penge. Dog nu kun med 400.000 kr. til uddeling.

NB: Den aktuelle sammenlægning og justering af landsbypuljen og fællesskabspuljen har ikke konsekvenser for de her foreslåede justeringer af klimapuljen. Den anden igangværende proces med ensretning af de administrative processer i forbindelse med puljer vil administrationen naturligvis koordinere med, når den er klar.

Økonomi

Forslaget har ikke nogle umiddelbare økonomiske konsekvenser.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at de foreslåede justeringer af den borgerrettede Klimapulje godkendes
- at justeringerne gælder allerede fra 2025, så de knap 190.000 kr., der ikke er uddelt i år, kan søges til mini-projekter resten af året.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog at indstille,

- at de foreslåede justeringer af den borgerrettede Klimapulje godkendes
- at justeringerne gælder allerede fra 2025, så de knap 190.000 kr., der ikke er uddelt i år, kan søges til mini-projekter resten af året.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog

- at udvalget får en særskilt opfølgning (inkl. ansøgningerne) på mikropuljen som et led i den vanlige årlige opfølgning på ansøgninger og tildelinger fra Klimapuljen.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Punkt 85: Helhedsplan for Galten Midtby - vision og hovedgreb

01.00.05-G01-3-24

Resumé

Klima-, Miljø- og Planudvalget skal tage stilling til forslag til vision og hovedgreb for den igangsatte helhedsplanlægning af Galten Midtby.

Sagsfremstilling

Klima-, Miljø- og Planudvalget blev på mødet den 4. februar 2025 (pkt. 21) orienteret om, at administrationen igangsatte arbejdet med en helhedsplan for Galten Midtby. Som led i processen blev der den 6. marts 2025 afholdt et åbent borgerinddragelsesværksted i samarbejde med rådgivende arkitekter. På baggrund af det relativt begrænsede fremmøde ved værkstedet orienterede administrationen på mødet den 1. april 2025 udvalget om en justering af proces- og tidsplanen med henblik på at styrke borgerinddragelsen. Konkret har administrationen deltaget i Galten Byfest den 29. maj 2025 for at møde flere borgere og indsamle yderligere input til helhedsplanen.

På baggrund af den gennemførte borgerinddragelse, en byrumsanalyse af Galten Midtby samt dialogmøder med relevante interessenter – herunder aktører fra dagligvarekæderne – præsenteres vision og hovedgreb for helhedsplanen, som danner grundlaget for det videre arbejde i udarbejdelsen af helhedsplanen for Galten Midtby. Der præsenteres fire mulige hovedgreb for udviklingen af Galten Midtby:

1. Midtbyen som hverdagsknudepunkt; Bytoften skal fungere som en stor fælles bynær oase og Torvet som byens samlingspunkt.
2. En grønnere bymidte i gade- og byrum, som kobler bymidten op på det omkringliggende grønne stinet.
3. Gode koblinger til, fra og igennem bymidten – prioritering af ruter for bløde trafikanter (jf. igangsat trafikanalyse).
4. Styrkelse af ejerskab og samarbejde om Galten Midtby – organisering af byens forskellige aktører.

Rådgiver deltager under sagens oplysning på udvalgsrådet.

Kollektiv trafik og trafikanalyse

Administrationen har igangsat en trafik- og parkeringsanalyse af Galten Midtby, som udføres af en ekstern konsulent. Analysen skal både belyse den nuværende trafikale situation og de fremtidige trafikale udfordringer i takt med byens vækst. Formålet er at vurdere, hvordan den forventede udvikling påvirker midtbyen, og hvordan trafikale greb kan styrke bylivet og funktionerne i midtbyen.

Analysearbejdet omfatter to hovedspor:

1. En analyse af trafiksituationen på Torvet, med henblik på at udarbejde et løsningsforslag, der kan øge trafikikkerheden for bløde trafikanter.
2. En analyse af belægningsgraden på midtbyens parkeringspladser samt en vurdering af muligheden for at flytte nogle af p-pladserne fra Torvet til Nytorv – med det formål at frigive mere plads til bylivsskabende aktiviteter.

Herudover omfatter analysen de afledte trafikale konsekvenser af byens fremtidige udvikling, herunder udbygning mod vest. Dette strategiske perspektiv skal give et samlet overblik over, hvordan trafikflowet i og omkring midtbyen forventes at udvikle sig – og hvilke implikationer det har for prioriteringer og design af midtbyens arealer.

Analysen er under udarbejdelse.

Tidsplan

Forslag til principper og konkrete retningslinjer til helhedsplanen forventes at blive fremlagt på Klima-, Miljø- og Planudvalgsmødet til februar 2026, jf. tids- og procesplan for Helhedsplanen (bilag).

Rådgivende arkitekt Lasse Vilstrup Palm, Grandville, deltager med oplæg på mødet, jf. vedlagte.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at den foreslåede vision og de foreslåede hovedgreb drøftes
- at der tages stilling til, om den foreslåede vision og hovedgreb skal danne grundlag for det videre arbejde.

Beslutning

Lasse Vilstrup Palm fra Grandville deltog under sagens oplysning.

Materiale fremvist på mødet er vedlagt som bilag.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at der arbejdes videre ud fra følgende vision og hovedgreb (jf. vedlagte præsentation):
  - midtbyen som hverdagsknudepunkt
  - en grønnere bymidte i gade- og byrum
  - gode koblinger til, fra og igennem bymidten - prioritering af ruter for bløde trafikanter
  - styrk ejerskab og samarbejde om Galten Midtby - organisering af byens forskellige aktører
  - sammenhængen i byen
  - inspiration fra Ry+ og lignende bysamarbejder
  - udvidelse af interesseområdet med arealet ved tennisbanerne
  - og nogle radikale bud på løsninger.

Bilag

Oplæg præsenteret på KMP 12052025

Helhedsplan Galten Midtby_Tids- og procesplan_REV

Punkt 86: Kommuneplantillæg 21-32 og Lokalplan 1209 - Nyt Galten Plejecenter - Høringssvar og endelig vedtagelse

01.02.05-P16-17-23

Resumé

Høringssfristen er udløbet, og Byrådet skal tage stilling til de indkomne høringssvar og til endelig vedtagelse af planerne for "Nyt Galten Plejecenter".

Sagsfremstilling

Byrådet besluttede den 30. april 2025 (pkt. 55) at sende forslag til Kommuneplantillæg 21-32 og Lokalplan 1209 - "Nyt Galten Plejecenter" i offentlig høring i 4 uger.

Der er indkommet tre høringssvar. Alle høringssvar og et samlet høringssnotat med administrationens bemærkninger er vedlagt som bilag 1 og 2. Forslag til Kommuneplantillæg 21-32 er vedlagt som bilag 3 og Lokalplan 1209 - "Nyt Galten Plejecenter" er vedlagt som bilag 4.

Høringssvarene

Forslag om, at der indarbejdes en parkeringskølder, der kan benyttes som beskyttelsesrum (Åt høringssvar).

Administrationens bemærkninger til høringssvaret:

Kommunale Ejendomme har oplyst, at udgiften til en parkeringskølder vil ligge på mellem 9 og 13 mio. kr. for en parkeringskølder til 20 parkeringspladser. Til plejecenteret skal der etableres 120 parkeringspladser. Det er således ikke muligt for administrationen at indarbejde en parkeringskølder, der også kan benyttes til beskyttelsesrum inden for nuværende budget. Administrationen indstiller derfor ikke til ændringer på baggrund af høringssvaret.

Indsigelse mod vedtagelse af lokalplanen grundet skygge- og indbliksgener (Åt høringssvar).

Afsender gør opmærksom på, at afsenders bolig ligger 15 meter fra plejecentrets matrikel, og at afsender har svært ved at forudse den endelige afstand mellem boligen og byggeriet foreslået i lokalplanen.

Administrationens bemærkninger til høringssvaret:

Det er forståeligt, at det kan være svært at forudsige afstanden, når der på nuværende tidspunkt ikke foreligger et konkret projekt at tage udgangspunkt i. Et nyt plejecenter vil skulle overholde bygningsreglementets regler for beregning af afstand til skel, hvilket betyder, at bygningen skal holde større afstand til naboejendommene, jo højere den bliver. I arkitektkonkurrencen vil bygningens indpasning i området indgå som et parameter, når vinderprojektet udvalges.

Administrationen indstiller ikke til ændringer til lokalplanen på baggrund af høringssvaret.

Ønske om, at det eksisterende levende hegn i del af skel mellem plejecentrets og afsenderens matrikel udskiftes med et fast hegn i 1,8 meters højde (Åt høringssvar)

Administrationens bemærkninger til høringssvaret:

Administrationen vurderer, at et hegn i skel mod matrikel 20A, Galten by, Galten, vil være en mindre udgift. Administrationen indstiller derfor, at nedenstående bestemmelse tilføjes til lokalplanen:

"Der skal etableres et fast hegn langs skellet mod matrikel 20A, Galten by, Galten, som vist på bilag 2. Hegnet skal være 1,8 meter højt. Der kan plantes levende hegn på indvendig side af det faste hegn i en højde af maksimalt 1,8 meter."

Dialog og høring

Kommuneplantillæg 21-32 og Lokalplan 1209 - Nyt Galten Plejecenter har været i 4 ugers offentlig høring fra den 5. maj 2025 til den 2. juni 2025.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø, indstiller,

- at der indarbejdes en bestemmelse i lokalplanen, der sikrer et fast hegn i delt skel med matrikel 20A, Galten by, Galten, i 1,8 meters højde, jf. ovenstående sagsfremstilling
- at Kommuneplantillæg 21-32 og Lokalplan 1209 - Nyt Galten Plejecenter vedtages endeligt.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Beslutning

Klima-, Miljø-, og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø, .

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Bilag

Høringsnotat vedr. forslag til lokalplan nr 1209 - Nyt Plejecenter i Galten

Samlede Høringssvar

Kommuneplantillæg 21-32 - Nyt Plejecenter i Galten

Lokalplan 1209 - Nyt Galten Plejecenter

Punkt 87: Revision af vandløbsregulativer og vejledende kriterier for omklassificering af offentlige vandløb

06.02.00-P24-1-22

Resumé

Byrådet har afsat midler til at igangsætte arbejdet med at revidere Skanderborg Kommunes vandløbsregulativer.

Klima-, Miljø- og Planudvalget skal tage stilling til igangsætning af arbejdet og til hvilket regulativ, der prioriteres i indeværende periode (2025-28) samt til et forslag til vejledende kriterier for omklassificering af offentlige vandløb, der primært tjener private formål.

Sagsfremstilling

Prioritering af nye vandløbsregulativer

Administrationen har de seneste år arbejdet med en proces for gennemgang af de gældende vandløbsregulativer, da størstedelen af dem ikke er tidssvarende og meget svære at administrere efter. Udgangspunktet for arbejdet er den liste over vandløbsregulativer og deres hensigtsmæssighed, der er udarbejdet af en ekstern rådgiver for Skanderborg Kommune (se bilag 3 "Liste over regulativer og deres hensigtsmæssighed").

Klima-, Miljø- og Planudvalget godkendte den 6. december 2022 (pkt. 216) en overordnet proces for revision af kommunens vandløbsregulativer (se bilag 1 "Flowdiagram proces for regulativrevision") og vedtog den 9. april 2024 (pkt. 58), at der skulle udarbejdes et forandringsforslag til eventuel oversendelse til budgetforhandlingerne for Budget 2025-28. På den baggrund har Byrådet afsat midler til igangsætning af arbejdet i Budget 2025-28.

På baggrund af gennemgangen og verserende sager foreslår administrationen at igangsætte arbejdet med at revidere vandløbsregulativet for Gudenåen på strækningen fra Mossø til Silkeborg, der er ét af de regulativer, der ikke lever op til lovgivningens krav. Se også bilag 3 "Liste over regulativer og deres hensigtsmæssighed".

Vandløbsregulativet for Gudenåen er fra 1974 og dermed ikke tidssvarende, og dertil er regulativet også vanskeligt at administrere efter, fordi det ikke har været efterlevet med hensyn til vedligeholdelsen af selve vandløbet helt tilbage, fra da vandløbsmyndigheden lå hos Århus Amt. Det lever derudover ikke op til de lovgivningsmæssige krav til et vandløbsregulativ, fordi det ikke klart definerer enten skikkelse (dimensioner) eller vandføringsevne.

Administrationen vurderer det hensigtsmæssigt, at regulativet prioriteres først, da der har været udfordringer med vandløbsvedligeholdelse på strækninger, der er igangsat arbejde med udarbejdelse af risikoanalyser for Himmelbjergsøer, og dertil er det et stærkt ønske fra Mossø Lodsejerforening, at vandløbsregulativet revideres, idet foreningen ønsker at vandføringsevnen øges med henblik på reduktion af risiko for oversvømmelser. På vandløbsstrækningen ligger Ry Mølle, der i vandområdeplanen for 2021-27 er udpeget som en fysisk spærring for faunaen. Administrationen foreslår at revidere regulativet, selvom spærringsproblematikken endnu ikke er løst. Et eventuelt passageprojekt vil så blive et tillæg til regulativet frem til, at det igen revideres.

Med overgang til digitale regulativer forventes det, at fremtidige revisioner – og dermed indarbejdelse af gennemførte projekter – vil kunne ske hurtigere og lettere.

På strækningen fra Mossø til Salten Å er Gudenåen grænsevandløb mellem kommunerne Horsens og Skanderborg, så Horsens Kommune skal i givet fald inddrages i arbejdet. På den videre strækning frem mod Silkeborg er det henholdsvis Skanderborg og Silkeborg kommuner, der er vandløbsmyndighed. Der har været en indledende drøftelse med Silkeborg Kommune om revision af vandløbsregulativet nedstrøms Skanderborg Kommune. På strækningen efter Silkeborg Langsø har kommunerne Silkeborg, Viborg, Favrskov og Randers udarbejdet et forslag til nyt regulativ for Gudenåen Randers. Regulativet har været i offentlig høring frem til 24. juni 2025.

Den overordnede procesbeskrivelse for revision af kommunens vandløbsregulativer fremgår af vedlagte bilag 1 "Flowdiagram proces for regulativrevision". Processen omfatter dialog med berørte lodsejere og inddragelse af interessenter. Vandløbsregulativer skal miljøvurderes, og der vil for et vandløb som Gudenåen i den forbindelse også skulle laves en habitatkonsekvensvurdering. Det er et omfattende arbejde, der kræver rådgiverbistand og undersøgelser i en vækstsæson. Det kan være en fordel, at det arbejde laves i umiddelbar forlængelse af det tilsvarende arbejde, der er lavet i forbindelse med Gudenåen i de nedstrøms liggende kommuner.

Omklassificering af vandløb

Vandløb kan lovgivningsmæssigt være enten private eller offentlige. Det reguleres via "Bekendtgørelse om klassifikation og registrering af vandløb". For offentlige vandløb skal der laves et vandløbsregulativ, og det er kommunen som vandløbsmyndighed, der skal stå for vedligeholdelsen. For private vandløb er der ikke regulativer, og det er bredejerne/lodsejerne, der har vedligeholdelsespligten. Det er kommunen, der er vandløbsmyndighed for både de offentlige og de private vandløb.

I forbindelse med den kommende revision af vandløbsregulativerne vil det være hensigtsmæssigt at vurdere, om vandløb er klassificeret mest hensigtsmæssigt, og om sammenlignelige vandløb inden for kommunens grænser i videst muligt omfang er ensartet klassificeret (som de bør, jf. §1 i bekendtgørelsen). Derudover, hvis vandløb vurderes primært at tjene private formål, kan de nedklassificeres til private vandløb jf. §3 i bekendtgørelsen.

For at hjælpe med at kunne vurdere om et vandløb primært tjener et privat formål, foreslår administrationen at en række vejledende kriterier anvendes. De fremgår af bilag 2 "Vejledende kriterier for omklassificering af offentlige vandløb". Kriterierne 1-3 skal hjælpe med at afgrænse vandløb, der er relativt små. Kriterie 4 skal sikre, at nedstrøms liggende vandløb ikke har en lavere klasse end opstrøms vandløbsstrækninger. Kriterie 5 tager udgangspunkt i, om vandføringen primært stammer fra private dræn/rørledninger, og i ingen eller mindre grad fra f.eks. vejvand fra offentlige veje. Kriterie 6 skal sikre, at miljømæssigt væsentlige vandløb ikke nedklassificeres.

Omklassificering af vandløb er en afgørelse efter reglerne i Vandløbsloven og i Bekendtgørelse om klassifikation og registrering af vandløb, hvor lodsejere partshøres og har klagemulighed. Hvis et vandløb nedklassificeres, skal det afleveres vedligeholdt i overensstemmelse med regulativet.

Økonomi

Der er i i Budget 2025-2028 i alt afsat 1.204.000 kr. til arbejdet med nye regulativer (i år 2025 er der afsat 340.000 kr. og i de efterfølgende budgetår til og med 2028 er der årligt afsat 288.000 kr.). Regulativet for Gudenå omfatter 3 kommuner, og der skal forhandles en fordelingsnøgle for udgifterne forbundet med regulativrevisionen.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at arbejdet med revision af vandløbsregulativet for Gudenå mellem Mossø og Silkeborg igangsættes
- at arbejdet med at afklare, om der er vandløb, der kan omklassificeres fra offentlige til private, igangsættes med baggrund i de foreslåede vejledende kriterier.

Beslutning

Materiale fremvist på mødet er vedlagt som bilag.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at arbejdet med revision af vandløbsregulativet for Gudenå mellem Mossø og Silkeborg igangsættes
- at arbejdet med at afklare, om der er vandløb, der kan omklassificeres fra offentlige til private, igangsættes med baggrund i de foreslåede vejledende kriterier.

Bilag

KMPU præsentation regulativrevision 12-08-2025 pkt 87

Bilag 1 - Flowdiagram proces for regulativrevision

Bilag 2 - Vejledende kriterier for omklassificering af offentlige vandløb

Bilag 3 - Liste over regulativer og deres hensigtsmæssighed

Punkt 88: Spildevandsplan: Beslutning om miljømål

06.00.05-A00-3-20

Resumé

Med denne sag skal udvalget træffe beslutning om, hvilke miljømål udvalget anbefaler medtaget i revisionen af spildevandsplanen.

Sagsfremstilling

Klima-, Miljø- og Planudvalget blev på mødet den 6. maj 2025 orienteret om, hvad miljømål i en spildevandsplan er, samt hvilke miljømål administrationen foreslår bliver medtaget i revisionen af spildevandsplanen.

Resumé - hvad er et miljømål

Miljømål er mål, der opnås ved gennemførelse af særlige aktiviteter til gavn for sundhed og miljø, herunder mål fastsat med henblik på tilpasning til klimaændringer. Et miljømål skal have gavnlige effekter på miljøet, f.eks. vandmiljøet eller grundvandet. Miljømål kan også omhandle klimatilpasningstiltag, som er til gavn for miljøet.

Det gælder for både miljø- og servicemål, at der skelnes mellem det overordnede mål og de aktiviteter, som forsyningsselskabet skal udføre for at opnå målet. Det overordnede mål kan f.eks. være beskyttelse af vandmiljøet, mens aktiviteten til opfyldelse heraf er separering af fælleskloak.

Miljømåls aktiviteter gennemføres typisk af Skanderborg Forsyning. Det skal bemærkes, at igangsætning og gennemførelse af miljømålsprojekter/aktiviteter er betinget af, at Skanderborg Forsynings bestyrelse og Vandsektortilsynet godkender, at Skanderborg Forsyning kan opnå tillæg til deres indtægtsramme for disse påtænkte (og forhåndsansøgte) projekter. Projekterne prioriteres og planlægges i samarbejde mellem Skanderborg Kommune og Skanderborg Forsyning.

Der er ikke vedtaget servicemål i den gældende spildevandsplan, og der foreslås ikke servicemål til den nye spildevandsplan.

De gennemførte miljømål for den gældende spildevandsplan er beskrevet i bilag 1.

Foreslåede miljømål

Fælles for de foreslåede miljømål er, at de alle medvirker til at beskytte og forbedre vandmiljøet, herunder minimering af udledning af opspædet spildevand og andre forurenende kilder. Aktiviteterne bidrager bl.a. til øget data- og vidensgrundlag, som skal anvendes til prioriterede beslutninger om konkrete plantiltag og anlæg til at nå visionen om et rent og levende vandmiljø.

Der foreslås både revision af eksisterende miljømål og nye miljømål.

De foreslåede miljømål er beskrevet herunder.

Forslag til revideret miljømål: Etablering af overvågning og vedligehold af datagrundlag/vidensgrundlag med henblik på kvalificering af indsatsbeslutninger

Formålet med overvågning og vedligeholdelse af data for måling af overløbsmængder (både vandmængder og stofmængder) er at øge vidensniveauet. Et bedre vidensniveau skal anvendes til at kvalificere eventuel beslutning om nødvendige indsatser til at reducere recipientpåvirkning fra forsyningens anlæg, specielt overløb fra fælleskloaksystemer, og dermed til forbedring af vandmiljøet.

Data anvendes til flere ting:

- Spildevandsplanlægning på kommuneniveau
- Statens vandområdeplanlægning og indsatser
- Kortlægning af udledninger, både vand- og stofmængder - samt kildeopgørelser
- Forbedrede hydrauliske modeller som "gengiver" virkelighedens afløbssystemer
- Prioritere indsatser overfor f.eks. overløb
- PULS-indberetning

- Udledningstilladelser
- Driftoptimering (tilsyn og ressourcer, renoveringsbehov).

Miljømålet omfatter, at Skanderborg Forsyning skal indsamle og løbende vedligeholde data som sendes til Skanderborg Kommune i en årlig rapportering af overløbsmængde ved udvalgte lokaliteter. Miljømålet er en revision af et gældende miljømål. Miljømålet foreslås udvidet til at løbe i en længere periode end til 2023, som det først var fastsat, for at sikre korrekte målinger af overløb samt fremtidig håndtering af disse med fokus på prioritering og reduktion af overløbsbelastning af recipienter.

Omkostningerne til sikring af et bedre vandmiljø er en kombination af investeringsomkostninger til målere samt driften af dem.

Miljømålet udvides til også at omfatte konkrete målinger og analyser af stofindhold i forskellige vandtyper, så der opnås et forbedret vidensgrundlag til oplysning om, hvor stort bidraget er af næringsstoffer med mere fra henholdsvis byerne og landbruget. Dette er også relevant i forbindelse med indsatserne i Grøn Trepert.

Sammenlagt vil miljømålet bidrage til forbedring af vandmiljøet, da de indsamlede data bidrager til et øget vidensniveau, så der kan tages mere kvalificerede beslutninger om nødvendige indsatser.

Omkostningerne til miljømålet forventes at være i størrelsesordenen 1-1,5 mio. kr. pr. år.

Forslag til revideret miljømål: Reduktion af miljøbelastning grundet uvedkommende vand i kloaksystemet

Formålet med miljømålet er at identificere kilder til uvedkommende vand, og at få det frakoblet.

Der behandles en forholdsvis stor mængde uvedkommende vand på Skanderborg Forsynings renseanlæg og i ledningssystemer og pumpestationer. Uvedkommende vand er vand, som ikke hører hjemme i afløbssystemet, f.eks. indsvivende grundvand, fejlkoblinger eller vandløb eller drænsystemer såsom markdræn.

Forsyningsselskaber er kun forpligtet til at modtage følgende:

- Spildevand fra ejendomme som det fremgår af spildevandsplanen (husspildevand, spildevand fra virksomhedsprocesser osv.)
- Regnvand fra oplande, når det fremgår af spildevandsplanen
- Fællesvand fra oplande (opblandet regnvand og spildevand), når det fremgår af spildevandsplanen
- Vand fra omfangsdræn til tørholdelse af beboelsesbygninger i kloakoplande, hvis dette vand ikke i henhold til spildevandsplanen skal nedsives på ejendommen
- Drænvand fra kirkegårde og affaldsdeponeringsanlæg (perkolat)
- I særlige tilfælde vand fra andre dræn end omfangsdræn, hvis vandet kan sidestilles med spildevand, og Skanderborg Kommune har givet tilladelse hertil.

Alt andet vand, såsom drænvand, vandløb, markdræn, grundvand m.v. er Forsyningen ikke forpligtet til at modtage.

Konsekvenser af uvedkommende vand kan være forøget energiforbrug til pumper og rensning af vand, medførende forøget klimaaftryk (CO₂ udledning) og øget risiko for overløb af opspædet spildevand fra fællessystem til vandmiljøet samt risiko for forringet rensning af vandet på renseanlægget.

Utætheder i kloaksystemet kan medføre indsvivning i kloaksystemet, hvilket kan betyde, at renseanlæggene skal rense ”rent” vand. Utætheder kan også medføre udsivning, hvormed spildevand nedsiver og kan forurene grundvandet, eller indsvive i en lavereliggende regnvandsledning. Utætheder kan også medføre rotteproblemer.

I forbindelse med centralisering af spildevandsrensningen i kommunen er det væsentligt at få reduceret de vandmængder, der skal pumpes over lange strækninger. Dette vil minimere anlægsudgifterne og efterfølgende driftsudgifter til de nye afskærende ledninger. I den sammenhæng er uvedkommende vand det væsentligste fokuspunkt, da det typisk optræder som en konstant tilledning af vand hele døgnet.

Skanderborg Kommune vil således med dette miljømål:

- Opspore fejlkoblinger og påbyde grundejer at udbedre fejlkoblingen, så grunden er korrekt tilsluttet
- Undersøge mulighederne for frakobling af gamle og nye dræn (med undtagelse af omfangsdræn, såfremt disse er tilsluttet korrekt)
- Opspore og påbyde grundejer at udbedre utætheder i kloakken på private grunde

- Undersøge områder, hvor overfladeafstrømning overbelaster kloaksystemet med henblik på at løse problemstillingen.

Omkostningerne forventes at være i størrelsesorden 1-1,2 mio. kr. pr. år.

Forslag til nyt miljømål: Udarbejdelse af robusthedsanalyser til begrænsning af vandløbsbelastninger

Formålet med miljømålet er at give administrationen viden om, hvorvidt vandløb har kapacitet til at modtage mere regnvand i forbindelse med spildevandsplanlægning ved byudviklingsprojekter.

Ved udledning af regnvand til vandløb skal det sikres, at udledningen ikke medfører øget erosions- eller oversvømmelsesrisiko i vandløbet. Det skal samtidig sikres, at udledningen ikke påvirker vandløbets miljøtilstand negativt eller begrænser muligheden for, at vandløbets målsætning efter vandområdeplanerne kan opfyldes.

I forbindelse med en udledningstilladelse fastsættes et tilladeligt afløbstal for en udledning, hvilket vurderes på baggrund af en konkret vurdering af, om der er tilstrækkelig kapacitet i vandløbet. Det tilladte afløbstal har betydning for størrelsen af det regnvandsbassin, der kræves for at forsinke vandet inden udløb til vandløbet.

Dermed har afløbstal væsentlig betydning for den konkrete udvikling af nye byområder, hvor der ved planlægning og disponering af nye byområder skal afsættes tilstrækkeligt areal til at anlægge et regnvandsbassin, der opfylder de krav, der stilles ved udledning til recipienten.

I robusthedsanalyser vurderes der både på påvirkninger fra planlagte udledninger, eksisterende udledninger samt den naturlige afstrømning i vandløbet.

Robusthedsanalyserne kan anvendes i forbindelse med kommunens arbejde med vandløbsregulativer (som vandløbsmyndighed) og indgå i vurderinger omkring håndteringen af terrænnært grundvand. En del af opgaven i miljømålet er at få udpeget de relevante vandløb, der skal have foretaget en robusthedsanalyse. En robusthedsanalyse laves som udgangspunkt kun én gang for hvert vandløb, medmindre forudsætningerne ændrer sig (f.eks. kendskab til udledninger, som ikke var med i den første analyse).

Der skal bl.a. laves en prioriteret rækkefølge af hvilke vandløb, der skal have lavet robusthedsanalyser først. Det vil ikke være relevant for alle vandløb, men det vil bl.a. baseres på byudvikling, recipientmålsætning og recipienttilstand.

Omkostningerne forventes at være i størrelsesorden 300.000-500.000 kr. pr. år.

Forslag til nyt miljømål: Helhedsorienteret vandplanlægning som fundament for fremtidens byudvikling og vandhåndtering

Formålet med miljømålet er at udvikle samlede vanddisponeringsplaner for større kloakoplande, der kan danne grundlag for fremtidig udvikling, herunder byplanlægning.

I forbindelse med større byudviklingsplaner eller større områder, som står for at skulle separatkloakeres, eller blot saneres, er det relevant, at det på forhånd er vurderet, hvordan håndteringen af tag- og overfladevand, terrænnært grundvand og tildels klimavand håndteres i en større helhedsorienteret strategisk planlægning. Her tænkes der ikke på spildevand og renseanlæg, men udelukkende håndtering af regnvand.

Den helhedsorienterede vanddisponeringsplan udpeger de overordnede rammer for vandhåndteringen i områder, som senere bliver udviklet i de konkrete projekter.

Den helhedsorienterede vanddisponeringsplan skal sikre, at der er reel mulighed for håndtering, afledning, forsinkelse og om nødvendigt rensning, af overfladevandet fra de udvalgte områder. Dette særligt med øje for konkret placering af bassinanlæg, blå-grønne løsninger, transportveje, recipient og dennes kapacitet. Et eksempel på en konkret gevinst ved en samlet plan er, at man f.eks. vil kunne samle regnvandshåndtering i ét enkelt større bassin, frem for at skulle håndtere regnvand i hvert eneste lille område. Administrationen har et nyligt konkret eksempel, hvor etablering af et regnvandsbassin ved et nyt hovedkvarter for en lokal virksomhed kunne være undgået ved en større samlet løsning - der i øvrigt ville have været teknisk bedre og billigere.

Vanddisponeringsplanerne skal beskrive den overordnede strategiske tilgang til vandhåndtering på et større oplandsniveau, og i analysen af de hydrologiske forhold inddrages alle kendte nuværende og forventede fremtidige oversvømmelseskilder. Vanddisponeringsplanen skal tage udgangspunkt i recipienten, og på den måde passer dette miljømål i tråd med miljømålet om robusthedsanalyser for vandløb.

Når et projektopland til f.eks. separatkloakering optages i spildevandsplanen, så vil der med vanddisponeringsplanen allerede være vurderet på, om udledningen til vandmiljøet kan tillades samt hvilke eventuelle forsinkelseskrav, der vil være relevante for at kunne udlede til vandmiljøet.

Formålet med miljømålet er at udarbejde vanddisponeringsplaner for nogle få udvalgte områder i første omgang med henblik på at få en afklaring af den optimale fremtidige vandhåndtering i disse områder. Der er en forventning om, at der med en helhedsorienteret vandplanlægning vil være mindre risiko for u hensigtsmæssige investeringer og utilsigtede miljøpåvirkninger.

Ved at udpege nogle få områder i planperioden, opnås der erfaring med arbejdet for fremadrettede projekter.

Omkostningerne forventes at være i størrelsesorden 1-1,5 mio. kr. pr. år.

Forslag om, at dette miljømål videreføres uændret: Håndtering af spildevand og slam med PFAS-forurening

Administrationen anbefaler at videreføre miljømålet i sin nuværende form. Miljømålet skal ikke vedtages igen, men beskrives her for at have et samlet overblik over miljømålene.

Miljømålet vedrørende PFAS er ikke vedtaget som en del af spildevandsplanen eller som et tillæg til spildevandsplanen, men som et vedtaget kommunalt mål i Skanderborg Kommunes Byråd den 28. september 2022, efter ønske fra Skanderborg Forsyning A/S.

Miljømålet omfatter, at Skanderborg Forsyning A/S kildesporer, afsøger muligheder for alternative løsninger til nedsættelse af PFAS-indhold i spildevandet samt undersøger, hvordan spildevandsslam håndteres bedst muligt, uden at det har miljømæssige og sundhedsskadelige konsekvenser for de respektive recipienter i Skanderborg Kommune.

Skanderborg Forsyning skal,

- afsætte ressourcer til fortsat kildesporing og vurdere konsekvenser af de enkelte kilder til PFAS-forurening i forsyningsområdet
- undersøge og eventuelt implementere alternative løsninger med det formål at mindske indholdet af PFAS og miljø- samt sundhedsmæssigt skadelige følgevirkninger
- vurdere alternative løsninger til disponering af forurenede slam, så det sikres nu og i fremtiden, at der ikke bliver spredt forurenede slam ud på landbrugsjord i forsyningsområdet.

Der vil i de alternative løsninger sættes fokus på den bedst mulige afvejning mellem økonomi, teknisk rigtige løsninger og miljømæssige forhold, som spildevandsplanen tilsiger.

Ovenstående områder skal sikre, at Skanderborg Forsyning kan efterleve krav til forsyningsikkerhed i Skanderborg Kommune samt undgå belastning af miljø, recipienter og sundheden for borgerne.

Miljømålet med kildesporingen af PFAS-kilder på spildevandssystemet har bl.a. medført, at man fandt hovedkilden (perkolat fra Renosyds deponeringsanlæg ved Skårup), og at det derefter kunne påbydes Renosyd at etablere rensning af perkolatet, hvilket kraftigt har reduceret PFAS-udledning til vandmiljøet.

I perioden 2022-2024 har Skanderborg Forsyning forbrugt tid og ressourcer svarende til meromkostninger på ca. 4,87 mio. kr. Heraf har ca. 3,07 mio. kr. kunnet afregnes som særbidrag fra forureningskilden og har ikke betydning for vandaflædningsbidragstaksten. Forsyningen har således haft meromkostninger på ca. 1,8 mio. kr. for perioden 2022-2024.

Økonomi

Omkostninger til miljømål og konsekvens for vandaflædningsbidragstaksten

I ovenstående beskrivelser af miljømålene er der estimeret et omkostningsniveau for gennemførelse af miljømålsaktiviteterne. Disse er opsummeret i nedenstående tabel.

Miljømål	Omkostningsniveau, mio. kr./år
Etablering af overvågning og vedligehold af datagrundlag/vidensgrundlag med henblik på kvalificering af indsatsbeslutninger	1,0 - 1,5

Reducering af miljøbelastning grundet uvedkommende vand i kloaksystemet	1,0 - 1,2
Udarbejdelse af robusthedsanalyser til reducere af vandløbsbelastninger	0,3 - 0,5
Helhedsorienteret vandhåndtering ved udarbejdelse af vanddisponeringsplaner for udvalgte større områder	1,0 - 1,5
Håndtering af spildevand og slam med PFAS-forurening	0,2 - 0,4
I alt	3,3 - 4,7

Det anslåede omkostningsniveau vurderes at svare til en forøgelse af Forsyningens vandafledningsbidragstakst på ca. 1,2-1,8 kr./m³. Det betyder, at en gennemsnitlig husstand på 2 voksne og 2 børn med et årligt vandforbrug på ca. 130 m³ vil have forøgede vandafledningsomkostninger på ca. 156-234 kr./år.

Derudover kan konkrete forbrugere have egne omkostninger til ændringer af deres kloakeringsforhold eller deres drænvand, specielt afledt af miljømålet vedrørende uvedkommende vand.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at de foreslåede miljømål indgår i det videre arbejde med revision af spildevandsplanen.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Beslutning

Materiale fremvist på mødet er vedlagt som bilag.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at de foreslåede miljømål indgår i det videre arbejde med revision af spildevandsplanen.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget.

Bilag

Bilag 1 - Gennemførte miljømål i gældende spildevandsplan

KMPU 12. august_Miljømål

Punkt 89: Status på skovrejsning

04.10.10-G01-1-25

Resumé

Udvalget orienteres om status på plantning af 20 ha skov som bidrag til Skanderborg Kommunes klimamål samt skov og skovrejsning generelt i kommunen.

Sagsfremstilling

Skov i Skanderborg Kommune

I henhold til Danmarks Statistik var der i 2021 20% skovdække i Skanderborg Kommune svarende til ca. 8.338 ha. Af disse ejer Skanderborg Kommune 366 ha fordelt på følgende træarter:

Bøg	Eg	Andet løv	Nål
132,46 ha	56,55 ha	127,08 ha	50,2 ha

Skanderborg Kommunes skove er fordelt på følgende aldersklasser:

1750-1800	1800-1850	1850-1900	1900-1950	1950-2000	2000-
6,88 ha	21,43 ha	53,96 ha	99,40 ha	160,45 ha	24,77 ha

De fleste af kommunens skove har, som det fremgår, eksisteret i mange år. I nyere tid har kommunen således kun plantet ny skov ganske få steder (skovrejsning på tidligere landbrugsjord):

1. Klank Skov, ca. 13 ha plantet år 1999 (ved siden af Klank Idrætsanlæg)
2. Høring skovrejsning, ca. 20,3 ha plantet i år 2000 (ud mod motorvejen)
3. Skovby Skov, ca. 4 ha plantet 2013 (af frivillige på kommunal jord).

Herudover har Skanderborg Kommune siden 2009 indgået i et samarbejde med Naturstyrelsen omkring plantning af Anebjerg Skov for blandt andet at beskytte grundvandet. I perioden 2009-2025 har Skanderborg Kommune bidraget med 17,2 mio. kr. til etablering af Anebjerg Skov, der i alt er på 238,5 ha. Skoven er plantet og ejet af Naturstyrelsen. Anebjerg Skov blev oprindeligt ikke plantet med CO₂ reduktion i fokus, men CO₂ er en del af fokusområderne i den fortsatte udvikling af skoven.

Klimaskov

Som en del af arbejdet med at indfri Byrådets målsætning om, at Skanderborg Kommune skal være CO₂ neutral, er det besluttet, at Skanderborg Kommune skal plante 20 ha ny skov. Kommunen ejer ikke selv arealer i denne størrelse, der er velegnede til skovrejsning, så der skal opkøbes jord til formålet. Ud over at optage CO₂, der skal indgå i Skanderborg Kommunes klimaregnskab, er det besluttet, at den nye skovrejsning også skal være med til at beskytte grundvandsressourcerne i kommunen.

I forbindelse med udarbejdelse af indsatsplan for grundvandsbeskyttelse omkring Virring har der derfor været dialog med lodsejere om muligt opkøb af arealer til kommunal skovrejsning. Byrådet godkendte på møde den 25. juni 2025 udkast til Indsatsplan for Virring, som efterfølgende er sendt i offentlig høring. Administrationen forventer på baggrund heraf, at en handel vil kunne finde sted efter endelig godkendelse af indsatsplanen, således at der i løbet af efteråret 2025 kan ske planlægning af skovrejsning med henblik på tilplantning i 2026.

Plantning af skoven sker i samarbejde med Skanderborg Vandsamarbejde. Som en del af planlægningen vil der blive undersøgt mulighed for ekstern finansiering. De seneste år er der kommet flere muligheder, og tilskudssatserne er forøget.

Ud over optag af CO₂ og beskyttelse af grundvand vil skovrejsning også give værdi ved at bidrage til bedre muligheder for naturoplevelser og friluftsliv, øget biodiversitet, positiv effekt på folkesundheden, reduceret udledning af kvælstof og pesticider samt øgede ejendomspriser.

Den grønne trepart

Aftalen omkring den grønne trepart indebærer, at der på landsplan skal plantes 250.000 ha ny skov frem mod 2045. Heraf skal de 100.000 ha være urørt skov. Der er tale om frivillig aftale, hvor det er op til den enkelte lodsejer at afgøre, om der skal plantes skov.

I forbindelse med aftalen er tilskudssatserne blevet hævet i forhold til tidligere støtteordninger. Det må derfor forventes, at Skanderborg Kommune modtager flere ansøgninger om skovrejsning på private arealer.

Som tidligere nævnt er der i Skanderborg Kommune allerede en forholdsvis stor andel af skov. Det åbne land er en begrænset ressource, og der er mange ønsker til anvendelse af arealerne. Der er således mange interesser og hensyn at tage i forbindelse med ansøgninger om skovrejsning.

For at imødekomme denne store arealudfordring har der i forbindelse med revidering af Kommuneplan 25 været fokus på at give plads til skovrejsning. Dog fortsat med stor respekt for, at skovrejsning ikke må skabe væsentlige forringelser eller sløring af blandt andet værdifulde landskabstræk, større sammenhængende landskaber og kulturhistoriske værdier. En stor del af kommunen ligger i det midtjyske Søhøjland, der er udpeget til et af de mest storslåede istidslandskaber i Danmark. Dette landskab har vi en pligt til at bevare.

Nationalt skovprogram

Danmarks skovprogram har to langsigtede mål:

- Skovlandskaber dækker 20-25 % af Danmarks areal inden udgangen af det 21. århundrede.
- Frem mod 2040 har mindst 10 % af Danmarks samlede skovareal natur og biologisk mangfoldighed som det primære driftsformål.

Samt strategiske pejlemærker som:

- Bæredygtig produktion
- Mere biodiversitet
- Friluftsliv og kulturværdier
- Robuste og sunde skove.

Danmarks areal med skov blev i 1923 opgjort til 322.000 ha (7,5 %), og i 2022 blev arealet opgjort til 642.979 ha (14,9 %).

En sammenligning med kommunerne i det østjyske viser følgende (Danmarks Statistik pr. 2021):

Kommune	Størrelse (km ²)	Skovdække (%)	M ² skov pr. indbygger
Skanderborg	416,9	20,0	1.296,8
Horsens	519,2	16,1	887,4
Odder	223,6	11,4	1.096,3
Aarhus	468,0	9,8	128,8
Silkeborg	850,4	28,9	2.525,8
Favrskov	540,3	16,6	1.833,0

Økonomi

Plantning af 20 ha ny skov er finansieret via anlægsmidler på i alt 5,7 mio. kr. bevilget af Byrådet som en del af realiseringen af klimaplanen. Midlerne skal dække dels jordopkøb, planter, hegn, plantning og renholdelse.

Dialog og høring

-

Sundhed

For en stor del af danskerne er naturen det foretrukne sted at være aktive. En undersøgelse fra Friluftsrådet viser, at

- 84 % af de adspurgte oplever en positiv effekt på deres psykiske velvære og humør efter en tur i naturen.
- 80 % af de adspurgte oplever, at ophold i naturen forbedrer deres fysiske sundhed.
- Tre ud af fire danskere oplever, at friluftsliv forbedrer deres liv generelt.

Med over 70 mio. besøg hvert år, er skoven danskernes mest foretrukne naturtype.

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage orienteringen til efterretning.

Punkt 90: Status på indhegning af kommunale arealer til kogræsserlaug

85.02.02-P35-1-25

Resumé

Klima-, Miljø- og Planudvalget får en kort orientering om status for kogræsserlaug i Skanderborg Kommune med baggrund i Budget 2025-2028.

Sagsfremstilling

I budgetaftalen 2025-2028 for Skanderborg Kommune står det under overskriften "Styrket biodiversitet": "Forligskredsen ser gode muligheder i, at borgerdrevne initiativer som kogræsserlaug kan realiseres på kommunal jord".

Med denne sag gives der en status for kogræsserlaug i Skanderborg Kommune.

Kogræsserlaug

I Skanderborg Kommune har vi tre aktive kogræsserlaug, hvoraf to er etableret på kommunal jord, og et er etableret på jord ejet af Naturstyrelsen. Alle tre kogræsserlaug er etableret ved, at lokale borgere har rettet henvendelse til Skanderborg Kommune, og på den måde er der opstået et samarbejde.

Kommunen har betalt for etablering af hegn og sørget for strøm og drikkevand, og der er indgået en aftale, hvori kommunen forpligtiger sig til at betale og udføre større hegnreparationer, mens kogræsserlauget selv står for mindre reparationer samt slåning af hegnslinjen.

Der har derudover været etableret et kogræsserlaug ved Tørring på privat jord. Det har kommunen ligeledes understøttet økonomisk ved etableringen. Kogræsserlauget blev dog nedlagt efter få år i drift på grund af manglende opbakning i området. Det har ikke været muligt efterfølgende at finde en ny dyreholder, der kunne have interesse i arealet, og arealet står derfor nu hegnet, men uden græsning.

Der kan være udfordringer, når et lokalsamfund står sammen om at etablere afgræsning. Som dyreholder er det nødvendigt at have kendskab til dyrehold, således at man er i stand til at vurdere trivsel (huld og flokstruktur m.m.) og agere herefter. Nogle kogræsserlaug har ikke forudgående kendskab til dyrehold og kan derfor undervurdere omfanget af arbejdet. Derudover kan kogræsserlaug have fokus på kødproduktion, som kan være på bekostning af biodiversiteten. Ligeledes kan der være modsatrettede interesser i lokalsamfundet, både i forhold til medlemskab samt gener for de omkringliggende boliger.

Styrket biodiversitet

Det er primært store sammenhængende naturarealer med helårsgræsning, der for alvor vil have en indflydelse på biodiversiteten. Som kommune ejer vi en del arealer med beskyttet natur (se kortbilag med placering).

Vi har i dag 28 gældende græsningsaftaler med kommunalt initieret afgræsning, hvoraf langt størstedelen er på privat jord. Kommunalt initierede og finansierede afgræsningsinitiativer sker som hovedregel i samarbejde med dyreholdere, der har kendskab til og baggrund i naturpleje.

Nogle af de kommunalt ejede arealer bliver allerede afgræsset, nogle af dem har ikke det rette potentiale, og derudover er der ofte flere interesser at varetage, såsom friluftinteresser og foreningsliv.

Hvis afgræsning skal optimere biodiversiteten er det vigtigt, at arealer ikke overgræsses. Det vil sige, at arealet skal være stort nok til at kunne blive afgræsset af et antal dyr, uden at alle blomsterplanterne bliver bidt ned hen over sommerperioden. Det stiller krav til både størrelse samt potentialet af arealet. Helst skal der være tale om et allerede beskyttet naturareal eller et næringsfattigt ekstensivt drevet.

Store sammenhængende naturarealer

Det seneste år har administrationen arbejdet sammen med frivillige borgere i Alling om at etablere en naturpark, hvor administrationen har bidraget økonomisk og fagligt. Ved et stort opsøgende arbejde fra de frivilliges side har borgerne været i stand til at etablere et "kogræsserlaug"/naturpark, udelukkende med baggrund i biodiversitet, på et stort sammenhængende areal. Projektet vil på sigt øge biodiversiteten samtidig med, at det danner ramme for samskabelse i landsbyen.

Udvalget besøgte på sin studietur den 6. maj 2025 Alling og fik en orientering om projektet ved repræsentanter for samarbejdet.

For at understøtte øget biodiversitet bør fokus være på at skabe afgræsningsinitiativer på store sammenhængende naturarealer. Både henvendelser herpå samt opsøgende arbejde fra administrationen vil derfor være højt prioriteret.

Økonomi

Udgifter til arbejdet med kogræsserlaug finansieres via driftsbudget på ca. 440.000 kr. til naturpleje samt til udførelse af Natura2000 handleplanerne. Derudover har Byrådet tildelt 250.000 kr. årligt til biodiversitetsprojekter generelt. Pengene går til drift af de eksisterende græsningsaftaler, til rydning af invasive arter samt vedplanter foruden etablering af nye hegn.

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage orienteringen til efterretning
- at undersøge mulighederne for at invitere interesserede til et møde om nye kogræsserlaug.

Bilag

Kortbilag kommunal beskyttet natur

Punkt 91: Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan

09.08.24-P19-11-18

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Punkt 92: Lukket: Vilje til ekspropriation - indsatsplan

09.08.24-P19-7-18

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tiltræde indstillingen fra chefen for Plan, Teknik og Miljø.

Sagen fremsendes til Økonomi- og Erhvervsudvalget og Byrådet.

Punkt 93: Punkt fra udvalgsmedlem; Svartider på henvendelser

00.07.00-A00-1-25

Resumé

Efter anmodning fra udvalgsformand Claus Leick skal Klima-, Miljø- og Planudvalget behandle sag om svartider på henvendelser.

Sagsfremstilling

Claus Leick har anmodet om, at der optages et punkt på dagsordenen om svartider på henvendelser. Følgende er modtaget fra Claus Leick:

"Jeg vil foreslå vi sætter emnet "svartider" på næste KMP.

Vi har flere gange tidligere drøftet emnet og jeg var af den opfattelse, at alle som minimum fik en kvittering i løbet af få dage med ca angivelse af svartid."

Dialog og høring

-

Indstilling

Direktør Frederik Gammelgaard indstiller,

- at punktet behandles.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage orienteringen fra administrationen til efterretning.

Punkt 94: Punkt fra udvalgsmedlem; Om flagermus og VE-anlæg

05.00.00-G00-1-25

Resumé

Efter anmodning fra udvalgsmedlem Peter Kjær skal Klima-, Miljø- og Planudvalget behandle en sag om flagermus og VE-anlæg.

Sagsfremstilling

Peter Kjær har anmodet om, at der optages et punkt på dagsordenen om flagermus og opstilling af VE-anlæg. Følgende er modtaget fra Peter Kjær:

"Jeg hørte lige i radioen om et cykelstiprojekt i Tønder kommune, som er blevet udskudt et par år på grund af ynglende flagermus.

Det mindede mig om den DCE-rapport (nr. 603 - Del 2 om Odder [altså rovdyret, ikke byen] og Flagermus), der udkom sidste år. Den blev fulgt op for et halvt års tid siden, men jeg kan ikke huske hvad opfølgningen hed.

Rapporten kunne med sine anbefalinger (eksempelvis at stoppe vindmøllerne halvdelen af året) være nok til at få selv den mest pengestærke og ihærdige udvikler til at trække følehornene til sig.

Kunne vi på et møde få en orientering om, hvordan administrationen ser på flagremussagen i relation til ansøgninger om opstilling af vedvarende energianlæg, i lyset af anbefalingerne fra DCE-rapporten. Det har også interesse at vide, om vi bør være på forkant med undersøgelse af habitaterne. Anbefalingen går vist på, at undersøgelserne skal stå på i 2 år, så det er ikke uvæsentligt, hvornår undersøgelserne sættes i gang."

Indstilling

Direktør Frederik Gammelgaard indstiller,

- at punktet behandles.

Beslutning

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage orienteringen fra administrationen til efterretning.

Punkt 95: Meddelelser

00.01.00-A00-81-21

Sagsfremstilling

Der orienteres om følgende:

- Invitation til fælles tur med udvalg fra Ikast-Brande, Horsens, Silkeborg og Skanderborg kommuner og Det Grønne Råd.
- Vandstand i Skanderborg Sø i forhold til fjernelse af spærring ved Fuldbro Mølle.
- Cykelspor Alken
- Udbud bådhal (Skimminghøj) og toiletter (Himmelbjerget).

Dialog og høring

-

Indstilling

Chefen for Plan, Teknik og Miljø indstiller,

- at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Der blev orienteret om følgende:

- Invitation til fælles tur med udvalg fra Ikast-Brande, Horsens, Silkeborg og Skanderborg kommuner og Det Grønne Råd
- Vandstand i Skanderborg Sø i forhold til fjernelse af spærring ved Fuldbro Mølle
- Cykelspor Alken
- Udbud bådhal (Skimminghøj) og toiletter (Himmelbjerget)
- Planlægning af borgermøde sammen med Beredskabsforbundet om, hvad private kan gøre for at undgå oversvømmelser i deres ejendomme
- Tilbage melding fra Hørning Cityforening om reovering af torvet
- Smuk-fest afvikling, herunder parkeringsløsning i byen
- Invitation til Byrådet til besigtigelse af Adelgade-reovering.

Klima-, Miljø- og Planudvalget vedtog,

- at tage orienteringen til efterretning
- at optage et punkt om videre proces vedr. cykelspor på næste møde.

Punkt 96: Evt.

00.01.00-A00-81-21

Beslutning

Der var ingen emner under "evt."

Punkt 97: Underskriftsark; Godkendelse af beslutningsprotokol

00.01.00-A00-81-21

Sagsfremstilling

Beslutningsprotokollen føres under møderne, og det forudsættes, at beslutningerne afstemmes undervejs i mødet - det kan f.eks. ske ved oplæsning af det protokollerede.

Beslutningsprotokollen godkendes og underskrives ved afslutning af mødet af de tilstedeværende udvalgsmedlemmer. Det sker digitalt ved at anvende knappen "godkendelse" øverst til venstre i First Agenda.

Bemærk, at godkendelse ikke kan fortrydes.

Beslutning

Udvalgsmedlemmerne underskrev protokollen digitalt på mødet.